

Sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók részvétele az országos mérésekben

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 4. § 25. pontjában meghatározottak szerint **sajátos nevelési igényű (a továbbiakban: SNI) gyermek, tanuló:** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Szkt.) 7. § 5. pontjában meghatározottak szerint **sajátos nevelési igényű** vagy fogyatékkal élő személy: az a tanuló, illetve képzésben részt vevő személy, aki az Nkt. szerinti szakértői bizottság vagy rehabilitációs hatóság szakvéleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi – látási, hallási –, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral – súlyos tanulási, figyelem-, vagy magatartás-szabályozási zavarral – küzd.

Az Nkt. 4. § 3. pontjában és az Szkt. 7. § 1. pontjában meghatározottak szerinti **beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (a továbbiakban: BTMN) gyermek, tanuló:** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

1. Általános információk az SNI és a BTMN tanulók országos mérésekben való részvételéről

A felmérés megírása **alapvetően minden** mérésben érintett diák számára **kötelező**, vannak azonban olyan körülmények, amelyek mentesíthetik a diákot e kötelezettsége alól.

Az SNI és BTMN tanulók esetében az érvényes szakértői véleményük alapján **az igazgatónak minden tanuló esetében mérésenként egyedileg kell döntést hoznia** arról, hogy a tanuló kaphat-e valamilyen mentességet az adott mérésben. Nem kell igazgatói döntést hozni az értelmi fogyatékos tanulók esetében.

A mérés során – különböző feltételek mellett – alkalmazható mentességek:

1.1. Szövegértés, matematika, természettudomány mérés esetén:

- a) **Intézményvezetői határozattal mentesül a teljes mérés alól:** azaz a tanulónak az adott mérésben nem kell részt vennie. **Mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), beszéd fogyatékos, autizmus spektrumzavarral küzdő tanulóknak** adható ez a mentesség. Értelmi fogyatékos tanulók esetében az adatbegyűjtő rendszer automatikusan megjeleníti ezt a mentességet. A mentesség együttesen adható mindhárom mérési területre.

Figyelem! Az SNI tanulók közül az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók számára ez a mentesség nem adható!

Figyelem! BTMN tanulók esetében nem adható mentesség a szövegértés, matematika és természettudomány mérés alól.

- b) **Intézményvezetői határozattal nyelvi szempontból mentesül:** azon tanulóknak adható ez a mentesség, akik kevesebb, mint 2 éve tanulnak magyar oktatási rendszerben (nem csak SNI és BTMN tanulók).

Figyelem! Szövegértés, matematika, természettudomány mérés során nincs lehetőség rövidített teszt kitöltésére!

Figyelem! A mentességgel rendelkező és a mérésre be nem osztott tanulók számára az intézménynek tanórai foglalkozásokat szükséges szerveznie ahhoz, hogy a tanulók tanítási napja teljesítettnek minősüljön.

1.2. Idegen nyelvi/ célnyelvi mérés esetén:

- a) **Intézményvezetői határozattal mentesül a teljes mérés alól:** azaz a tanulónak az adott mérésben nem kell részt vennie. Azon SNI vagy BTMN státuszú tanulók esetében adható ez a mentesség, akik az érvényes szakértői vélemény alapján az idegen nyelv értékelése, minősítése alól mentességgel rendelkeznek. A mentesség az olvasott szöveg értése, szövegalkotás, ÉS a hallott szöveg értése részre **egyszerre adható.**

Figyelem! A mentességgel rendelkező és a mérésre be nem osztott tanulók számára tanórai foglalkozásokat szükséges szervezni ahhoz, hogy a tanulók tanítási napja teljesítettnek minősüljön.

- b) **Intézményvezetői határozattal mentesül a mérés egy része alól:** azaz a tanuló a számára teljesítendő mérési részből két feladatsort kap, a mérés időtartama ezen tanulók esetében sem változik. Azon SNI vagy BTMN státuszú tanulók esetében adható ez a mentesség, akik az érvényes szakértői vélemény alapján az idegen nyelv értékelése, minősítése alól részleges felmentéssel rendelkeznek. A mentesség **vagy** az olvasott szöveg értése, szövegalkotás, **vagy** a hallott szöveg értése részre adható.
- c) **Intézményvezetői határozattal rövidített tesztet kap:** azaz az SNI/BTMN tanuló szakértői véleménye alapján időhosszabbításra jogosult. A mérés során ez úgy valósul meg, hogy ezen tanulóknak a teszt kitöltésére rendelkezésre álló időtartamon belül – valamennyi feladattípusból – a teljes teszthez képest kb. 25%-kal kevesebb feladatot kell megoldaniuk. Azon SNI vagy BTMN státuszú tanulók esetében adható ez a mentesség, akik az érvényes szakértői vélemény alapján az idegen nyelv tanulása során időhosszabbításra jogosultak. A mentesség az olvasott szöveg értése, szövegalkotás, és a hallott szöveg értése részre **külön-külön is, és együtt is adható.**

2. Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő SNI tanuló mentessége:

Az igazgató az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulót, a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 56. § (1) pontja szerint mentesítheti egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól. Ez azt jelenti, hogy a tanuló tantárgy(ak) **tanulása alól nem mentesíthető**, így minden, a tanuló számára kötelező feladat megoldásában, így a szövegértés, matematika és természettudomány kötelező mérésekben is részt kell vennie.

Ezen tanulók számára is készül Tanulói jelentés, amelyet a tanuló és az iskola is megtekinthet, ám **a tanuló eredménye nem számít bele az iskola jelentésébe**, ahogyan azt a 1. táblázat is részletesen tartalmazza.

3. Segédeszközök:

A szövegértés, matematika, természettudomány mérés során minden tanuló, így az SNI/BTMN tanuló is segédeszközként **számológépet** használhat. Az idegen nyelvi/célnyelvi mérés során segédeszköz nem engedélyezhető.

1. sz. táblázat: A Sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók mentességére vonatkozó részletes információk **szövegértés, matematika és természettudomány mérések esetén**

SNI/BTMN típusa	Adható mentességek (Mindhárom mérési területre együttesen vonatkozik).	Milyen tesztet kap a tanuló?	Készül-e tanulói jelentés?	Az iskola eredményébe beleszámít-e a tanuló eredménye?
értelmi fogyatékos (enyhe)	Az adatbegyűjtő rendszerben automatikusan megjelenik a mentesség: - Intézményvezetői határozattal mentesül a teljes mérés alól	Teljes tesztet biztosít a program, amit a tanuló megírhat, de nem kötelező.	Igen, ha a mentesség ellenére mégis megírja a tanuló a tesztet	Nem számít bele.
értelmi fogyatékos (középsúlyos)				
értelmi fogyatékos (súlyos)				
mozgásszervi fogyatékos	A fogyatékoság mértékétől függően, az érvényben lévő szakértői véleményen alapuló igazgatói döntés alapján adható mentességek: - Intézményvezetői határozattal mentesül a teljes mérés alól	Teljes tesztet biztosít a program, amit a tanuló megírhat, de nem kötelező.	Igen, ha a mentesség ellenére mégis megírja a tanuló a tesztet	Igen, beleszámít, amennyiben megírja a tesztet.
látási fogyatékos (gyengénlátó)				
látási fogyatékos (vak)				
hallási fogyatékos (nagyothalló)				
hallási fogyatékos (siket)				
beszéd fogyatékos				
autizmus spektrum zavarral küzd				
egyéb pszichés fejlődési zavar	Nem adható mentesség a mérésekben való részvétel alól.	Teljes tesztet biztosít a program, amit a tanulónak meg kell írnia.	Igen, készül tanulói jelentés.	Nem számít bele.
beilleszkedési nehézséggel küzd	Nem adható mentesség a mérésekben való részvétel alól.	Teljes tesztet biztosít a program, amit a tanulónak meg kell írnia.	Igen, készül tanulói jelentés.	Igen, beleszámít.
tanulási nehézséggel küzd - Olvasási nehézség				
tanulási nehézséggel küzd - Írási nehézség				
tanulási nehézséggel küzd - Számolási nehézség				
magatartási nehézséggel küzd				

2. sz. táblázat: A Sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók mentességére vonatkozó részletes információk idegen nyelvi és célnyelvi mérések esetén

SNI/BTMN típusa	Az érvényben lévő szakértői vélemény alapján hozott intézményvezetői döntés és az alapján adható mentességek	Milyen tesztet kap a tanuló?	Készül-e tanulói jelentés?	Az iskola eredményébe beleszámít-e?
értelmi fogyatékos (enyhe)	Az adatbegyűjtő rendszerben automatikusan megjelenik a mentesség: Olvasott szöveg értése, szövegalkotás rész: - Intézményvezetői határozattal mentesül a teljes mérés alól Hallott szöveg értése rész: - Intézményvezetői határozattal mentesül a teljes mérés alól	Rövidített olvasott szöveg értése, szövegalkotás tesztet és rövidített hallott szöveg értése tesztet biztosít a teszrendszer, amit a tanuló megírhat, de nem kötelező.	Igen, amennyiben megírja a tesztet.	Nem számít bele.
értelmi fogyatékos (középsúlyos)				
értelmi fogyatékos (súlyos)				
Idegen nyelvi és célnyelvi mérések esetén az adható mentességet nem az SNI/BTMN típusa határozza meg, hanem minden esetben az, hogy az érvényben lévő szakértői vélemény milyen javaslatot tartalmaz az idegen nyelv oktatására vonatkozóan és a szakvélemény alapján az intézményvezető milyen döntést hoz a tanuló esetében a mérésekben való részvételre.	Olvasott szöveg értése, szövegalkotás rész: - Intézményvezetői határozattal mentesül a teljes mérés alól Hallott szöveg értése rész: - Intézményvezetői határozattal mentesül a teljes mérés alól	Rövidített olvasott szöveg értése, szövegalkotás tesztet és rövidített hallott szöveg értése tesztet biztosít a teszrendszer, amit a tanuló megírhat, de nem kötelező.	Igen, amennyiben megírja a tesztet.	Nem számít bele.
	Olvasott szöveg értése, szövegalkotás rész: - Intézményvezetői határozattal rövidített tesztet kap Hallott szöveg értése rész: - Intézményvezetői határozattal rövidített tesztet kap	Rövidített olvasott szöveg értése, szövegalkotás tesztet és rövidített hallott szöveg értése tesztet biztosít a teszrendszer, amit a tanulónak meg kell írnia.	Igen, készül tanulói jelentés.	Nem számít bele.
	Olvasott szöveg értése, szövegalkotás rész: - Intézményvezetői határozattal rövidített tesztet kap Hallott szöveg értése rész: nincs mentesség	Rövidített olvasott szöveg értése, szövegalkotás tesztet és normál hallott szöveg értése tesztet biztosít a teszrendszer, amit a tanulónak meg kell írnia.	Igen, készül tanulói jelentés.	Nem számít bele.
	Olvasott szöveg értése, szövegalkotás rész: - Intézményvezetői határozattal mentesül a mérés egy része alól Hallott szöveg értése rész: - nincs mentesség	2 db normál hallott szöveg értése tesztet biztosít a teszrendszer, amit a tanulónak meg kell írnia.	Igen, készül tanulói jelentés.	Nem számít bele.
	Olvasott szöveg értése, szövegalkotás rész: - Intézményvezetői határozattal mentesül a mérés egy része alól Hallott szöveg értése rész: - Intézményvezetői határozattal rövidített tesztet kap	2 db rövidített hallott szöveg értése tesztet biztosít a teszrendszer, amit a tanulónak meg kell írnia.	Igen, készül tanulói jelentés.	Nem számít bele.
	Olvasott szöveg értése, szövegalkotás rész: - Intézményvezetői határozattal rövidített tesztet kap Hallott szöveg értése rész: - Intézményvezetői határozattal mentesül a mérés egy része alól	2 db rövidített olvasott szöveg értése, szövegalkotás tesztet biztosít a teszrendszer, amit a tanulónak meg kell írnia.	Igen, készül tanulói jelentés.	Nem számít bele.
	Olvasott szöveg értése, szövegalkotás rész: - nincs mentesség Hallott szöveg értése rész: - Intézményvezetői határozattal mentesül a mérés egy része alól	2 db normál olvasott szöveg értése, szövegalkotás tesztet biztosít a teszrendszer, amit a tanulónak meg kell írnia.	Igen, készül tanulói jelentés.	Nem számít bele.
	Olvasott szöveg értése, szövegalkotás rész: - nincs mentesség Hallott szöveg értése rész: - Intézményvezetői határozattal rövidített tesztet kap	Normál olvasott szöveg értése, szövegalkotás tesztet és rövidített hallott szöveg értése tesztet biztosít a teszrendszer, amit a tanulónak meg kell írnia.	Igen, készül tanulói jelentés.	Nem számít bele.